

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96520)

fatim dicitur. Et hæc quoad fm dubium
ultra ea, quæ super hoc in primo quoq;
dicta fuerunt; neq; aliter insistant super fo-
re eorū, quæ possent in contrarium allegari,
prædictis satis clara oibus rñsio colligi po-
tunt; quicquid diligens faciliè pendet. ¶ Ve-
rū hanc habuisse notitiam de lite prius mota
Comiti Alberti, utri hanc sciētia sibi, & quoad quid
potuerit, & quæ sciētia fuerit necessaria: in
primis dictis vñr concludendū, q̄ licet ipse
sciētiæ sibi notificatum imò et si ad illud
sciētiæ fuerit citatus, tñ snia in eo lata,
rem iudicatum transiuerit ipsi comiti Al-
berto petitorio agere uolenti præiudicare
potuerunt. nā, ut dictum fuit, si non nocerent
nobis, si nunc uiueret, uolenti agere petito-
rio, an eandē s. si. cū siml. multo minus de-
bueret Comiti Alberto agenti super petito-
rio, q̄ ipse sciuerit, imò ad primū iu-
diciū notitiam uocatus, q̄ res iudicata fem-
p̄is nocet, cōtra quem principaliter lata
petitio d. l. s. p. c. quib. res iud. non noc.
de re iud. cum siml. ¶ Secundo, p̄sup-
ponit, q̄ Com. Albertus sciētiæ ueri p̄iudicio, q̄ Comes Albertus
sciētiæ ueri p̄iudicio, quo Iacobus ipse egit, agere uel
aliter dico ipsum non debere excludi, neq;
excludere exceptionem obflare, t̄ in primis,
non constat ipsum sciuisse litē illā fuisse motā,
nec in ea fuisse iudicatū, ergo sua sciētia ei no-
buit. nam, ut dixi supra, in ijs, in quibus
præiudicat, requirit ad hoc, ut snia contra
præiudicet alteri, q̄ si litem motā sciuerit li-
tere, & ante sniam latā, secus si post sniam,
Alex. in d. l. s. p. c. col. 7. in uerbi. Itē limita istū
latius dixi in 2. articulo. Sed nō constat
Albertū ante sniam sciuisse, ergo & c. ¶ Et q̄
aduersa sciētiā dicti Com. Alberti p̄ plu-
res pbare conata fuerit, t̄ tñ si bene, ac dilige-
nter dicta inspiciantur, de sciētia ipsius non
dubium, nec qualis fuerit causa, q̄ tunc inter fi-
lium, dictumq; Iacobū uerrebatur, deponunt:
ut dicant, famā, uocemq; publicā esse in ciui-
tate, alijq; in locis, maxime in loco Auer-
nensi maiore partē gentiū, & hominū, q̄ inter il-
los Auernio, & filias Angeli erat lis super nōnul-
tis de uolūtis ad illos de Auernio p̄ obitu An-
tonii non deponit ipsum Com. Albertū specia-
liter illa notitiā habuisse, maxime ante sniā
tpe, quo in causa procedere, ac lite pen-
det potius post snias latas, quā iā in rem iudi-
cāuerant, ut facit primus testis ibi in fine di-
ctus, q̄ interrogatur. Præterea dictus primus,
secundus testis, ceteriq; testes examinati dicunt
publicā famam: & uocem inter maiore partē
gentiū, & hominū, ergo minorem partē hominū
scire, quæ ignorasse dicitur, neq; in illa maiori
parte esse, & spāliter Com. Albertū includit;
tñ sub minori cōtineri potuit: & si testes oēs,
poti dicta rectē legantur, & considerētur, ut at
per facturos optimos iudices huius causæ cogni-
tū cognoscent, quanta in hoc fides sit illis adhi-
bita, & an concludant de sciētia dicti Com. Al-
berti, quo lis penderet: qđ quidem necessariū
ad hoc, ut sciētia Comiti Alberto nocere
per prædicta, præsupponendo tñ, q̄ essemus
in quo sola sciētia sibi nocere posset: qđ
tñ nequaquam existimo per plura, quæ dicta
in præcedenti articulo, ubi fuit conclusum,
sciētiā sibi nocere non potuisse, nisi et

iudicialiter fuisset illi intimatū, atq; notificatum,
immo nisi expressē, & notitiam fuisset in illa causa
citatus, cū non simus in aliquo ex illis casib. in quib.
snia cōtra unū lata alteri præiudicat, ad d. l. i. §.
cū d. ff. si cui plus, q̄ per l. falc. & iuxta ea, quæ hñr
per Imol. & alios in l. decem ff. de verb. oblig. & per
51 Alex. in d. l. s. p. c. ¶ Quod aut in terminis, in quib.
snia alteri nocere non solet, simplex sciētia nō suf-
ficiat, nisi et fuerit notificatum, plures vñr tenere, ut
supra dixi, neq; Alex. in d. l. s. p. c. p̄sertim in col. 29. &
30. in hoc contradicit, nam licet illis casibus, quib.
snia alteri quoq; nocere solet, ipse sciētiā nō re-
quirat per text. in l. si superatus ff. de pigno. & p̄ alia,
tñ alijs in casibus, in quib. snia regulariter non solet
tertio præiudicare, ipse nō dicit, neq; uult simplicē
sciētiā facere, ut snia inter alios lata tertio nocere
queat: imò circa prin. illius legis sentire vñr, necessa-
riam esse citationem, seu notificationē ultra sciē-
tiā, ueluti supra in alio præcedente articulo tetigit;
52 Quodq; simplex sciētia nō sufficiat, ita arguo t̄ qñ
sumus in ijs, in quib. denūciatio, seu notificatio fit
ad aliū finem, q̄ certiorandi, ut ad aliquid facien-
dum, seu prohibendum, tunc simplex sciētia non
sufficit, neq; nocet, nisi facta fuerit intimatio, & no-
tificatio Bart. in l. denunciale §. 1. per illum text. ff.
de adult. & in l. quidam decedens in fi. ff. de admin.
tuto. l. 1. in fi. ff. de actio. emp. Bar. in litem ueniant
§. petita ff. de pet. hared. cum siml. Sed in ijs ca-
sibus, in quib. snia alteri tertio nocere non solet, re-
quiritur sciētia tertij, ut possit uenire ad se defen-
dendum, & ad allegandum iura sua, item ut possit
appellare, & appellationem p̄sequi, ut probat in d.
l. s. p. c. in 2. respon. & circa finem, ubi docet hoc sen-
tiant, exemplificando, qñ sit faciēda notificatio
in terminis illius tex. ut ibi per Alex. Imol. & alios
post Bar. ergo simplex sciētia dicti Comiti Alber-
to nocere non potuit casu, quo ante sniam sciue-
rit. Præterea est de mente Bal. in l. 1. c. de tempo. ap-
pella. circa fi. & in auth. hodie C. de appell. & est bo-
nus tex. in l. 1. in fi. ff. qñ appellandum sit, ibiq; Alex.
post Bart. in apof. q̄ ad hoc, ut snia lata absenti cita-
to p̄iudicet, requiritur, q̄ de ea fiat illi notificatio p̄
personā publicā, & iudicis autoritate ad effectū,
ut possit appellare, utq; post decem dies snia queat
exequutioni mādari, si appellatum nō fuerit. Qua-
re ex prædictis vñr oīno concludendum, q̄ Comes
Albertus, et præsupposita illius sciētia, nō debuit,
neq; debet impediri, quo minus possit aduersus di-
ctas filias Angeli agere petitorio ad bona, de quib.
in dicto testamento Ioannis, ac contra illas etiam
obtinere in causa uirtute substitutionis, de qua in
primo articulo dictum est. Laus Deo.

S V M M A R I V M.

- 1 In hereditatibus, legatis, & fideicommissis quæ tempora inspi-
ciantur, & nu. 14.
- 2 Contractus initij, et tēpus quoad acquisitionē inspicit, et nu. 14.
- 3 Monachus unius monasterij de uoluntate superioris prior alte-
rius monasterij effectus, reuocabilis tamen, cui acquirit hære-
ditatem sibi tempore prioratus delatam, & nu. 15.
- 4 Collegiū in locum alterius subrogatum, uel in quod fuit aliud
translatū, iura, & bona oīa illius primi acquirit, & nu. 16.
- 5 Collegio dissoluto, bona, & iura illius inter eos, qui sunt de col-
legio, sunt diuidenda, & num. 7.
- 6 In legatis, & fideicommissis conditionalibus, seu factis in diem
incertam quod tempus inspicitur.
- 7 Monacho relicto ante translationem sui ad aliam religionē
primo monasterio acquiritur.
- 8 Collegium, aliquibus de eo ad aliud se transferentibus, idē sem-
per remanet, & ius omne in ijs, qui remanent, conseruatur.
- 9 Numeritatis ius, et oībus de illa extinctis, in habitu perire nō
dicitur,

- dicitur, nisi auctoritate superioris ob delictum destrueretur.
- 12 Qualitas persone in fideicommissio conditionali apposta tempore euentus conditionis est attendenda.
  - 13 Translationis de uno monasterio ad aliud natura quæ sit.
  - 15 Monachi iura omnia per ingressum monasterio sunt acquisita.
  - 16 Traslatio totalis loci ad aliud locum, et translatio personarum de uno monasterio ad aliud, remanente primo cum iuribus suis, differunt.
  - 17 Monachi de monasterio exeuntes solum ea, quæ secum portauerunt, repetere possunt.

E P I T O M E.

Fideicommissum factum monasterio certi loci, quod ante restitutionis tempus se diuifit, et pars ad aliud se perfecte transtulit, debetur solum in primo existentibus.

C A S V S C O N S I L I I.

Hieronymus Trêta in suo testamento inter alia disposuit, atque mandauit, quod in euentum, quod Franciscus, & Paulus eius nepotes hæredes instituti decederent sine filiis, & descenditibus legitimis, & naturalibus ex linea masculina &c. de residuo bonorum quatuor partes fieri deberent, quarum prima assignetur monti pietatis, secunda pauperibus, tertia monasterio, & sororibus. Ihesuatus de Fontana, quarta monialibus, & monasterio sancti Michaelis in Burgis, cum declaratione, quod prædicia & possessiones, quæ in parte, & portione locis supra nominatis obuenient, non possint uendi, nec pignori, & hoc ex eo, quia si quod deficeret aliquod ex dictis monasteriis, & dictus mons pietatis, & dicta societas pauperum uerecundorum (quod Deus auerat) uoluit, quod tunc dictæ terræ, & possessiones consignarentur hospitali Misericordiae de Luca &c. His ita dispositis, iam mortuo testatore ante euentum conditionis, de anno 1513, facta est diuifio monialium, & monasterij sororum Ihesuatarum de Fontana in duas partes cum auctoritate Apostolica, & sui ordinarij: Altera pars sub titulo Ihesuatorum de Fontana quoad nomen, habitum, & regulam antiquitus obseruatam remansit, altera uero renunciauit ordini, habitui, regulæ, & alijs, quæ uirtute illius habebat, & ad aliud monasterium, aliamque regulam, & uitam se transtulit, suscipiendo alium habitum penitus diuersum, alium titulum, & nomen à regulâ, & nomine Ihesuatorum separatim, quia fecerunt se nominari monachas del soccorfo sancti Fedriani. Anno deinde 1528. euenit casus fideicommissi, ut supra, facti de dictis locis pijs, quia nepotes omnes testatoris hæredes instituti defecerunt sine filiis, & descenditibus masculis legitimis, & naturalibus &c. Quo fit, ut de iure quarta prædictorum spectare deberet ad monasterium, & moniales Ihesuatas de Fontana, ut in dicto testamento continetur. Ad quam quartam portionem cum etiam prædictæ monachæ del soccorfo admitti uellent, & peterent, quaesitum est, quid iuris.

C O N S I L I U M C I I I.

Vamuis super themate proposito, ac exhibitâ quaestione multa hinc inde possent allegari, tamen rem paucis absoluere conabor. Videtur itaque prima facie dicendum, quod dictæ monachæ del soccorfo possint pro rata ad dictam quartam bonorum admitti: quia ipsæ tpe tam confecti testamenti, quam mortis ipsius testatoris erant moniales Ihesuatae monasterij de Fontana, ergo & ipsæ dictum fideicommissum debetur: nam licet in hereditatibus, quis capax esse debeat tribus temporibus, uel testamenti facti, mortis testatoris, & aditionis hereditatis, glo. in l. non oportet. ff. de lega. 2. in §. in

extraneis hæredibus instit. de hæred. qual. & diff. in l. 3. ff. de regula Caton. tamen in legatis, & fideicommissis solum testamenti, uel mortis tempus considerari uisum non intelligitur §. quia autem, & ibi Bar. de Alex. post glo. ff. de iure fisci, l. in mortis. ff. de donat. cau. mor. & Barro. in d. l. non oportet. ¶ Et hoc si quando confirmatur ex l. fin. ff. de stipul. l. fin. c. l. si filius ff. de uerb. ob. ubi initium, hoc est tempus, quo transit, & actus fit, spectandum est, & non quod dies peruentum conditionis uenit, & cessit. ¶ Tertio uoluit Feder. de Senis in consil. 25. §. si monachus unius monasterij de uoluntate superioris efficere prior claustralis alterius monasterij renouabilis ad nutum superioris, sibi quod fuerit prioratus tpe delata hereditas, ipse dignitati, & prioratus acquirat, non autem monasterio, in quo fuit professus: & hoc sequitur Abb. in c. in presentia col. 19. in uerbis. sed in istis oritur dubium extra de probat. qui incontinenti subdit, ponendo quaestionem, utrum hereditas, seu legatum acquiratur loco, ubi religiosus fuerat professus, an in quo erat tempore delationis, & aditionis, seu agnitionis, & concludit, quod acquiratur loco, in quo tpe agnitionis reperitur, ut uoluit Feder. de Senis in consil. 26. & faciunt non per Archid. in c. 18. q. 1. Præterea debet attendi tempus aditionis hereditatis, & non delationis, seu aliud tempus, ut uelle idem Feder. de Senis in consil. 20. ubi plenissime loquitur. Ex quibus omnibus infero, quod in nostris monachis et del soccorfo sunt ad dictam quartam admittendæ, quoniam tpe, quo ius istud delatum fuit, ipsæ in rerum natura, & capaces reperuntur. ¶ Quarto facit doctrina Bal. in l. sicut in filiis, quod cuiusque uniuersum, ubi si collegium per superioris decretum sit, aliudque in illius locum subrogatum, seu primum in aliud translatum, bona, & iura primi acquiruntur secundo, & in illud transferuntur arg. in c. & tps. 16. q. 1. §. si quis in auct. de sancti. quæ est de merte Bar. in d. l. sicut faciunt non in c. uacante sede uacante, sed in casu nostro facta fuit translatio, uel subrogatio in aliud monasterium, ergo &c. ¶ Quinto faciunt tradita per Bal. in l. 1. & in l. c. pro socio, & per Ioan. Andr. & Vincent. in c. ceteris de statu mona. qui uolunt, quod dissoluto collegio, bona, & iura collegij sint inter illos, qui sunt de collegio, diuidenda, & tantumdem in habebant, qui tunc mo loco, & de nouo ingressi fuerunt, quantum in antiquo tpe ingressi fuerat c. in nullo 18. q. 2. Roma. in consil. 89. ergo idem in casu nostro dicendum est. ¶ Sed tamen præmissis non obstantibus, contrarij opinionem de iure uerioris esse puto, quod monasterium, & moniales, quæ nunc Ihesuatae nuncupantur, locum admittantur, & non monasterium, seu monachas del soccorfo: quoniam in legatis, & fideicommissis conditionibus, seu in diem incertam factis inspectum non initium, nec tempus mortis, sed tps. quo cessat, & uenit dies fideicommissi, hoc est tps. quo cessat cōditio: nihil enim antea de acquisitum, ut est textus in uxor. C. condi. inter. & ibi glo. l. si uisus fructus ff. q. dies leg. ced. l. 2. §. id quoque ff. de colla. b. l. legata ff. de regu. iur. & l. si legati ff. de pigno. 2. nos sumus in fideicommissio conditionalis relicto monasterio, & monialibus. Ihesuatis, ergo illi monasterio, illisque monialibus debetur, quæ tpe euentus conditionis de ordine Ihesuatorum esse reperitur. ¶ Secundo siue collegium sit oīno dissolutum, quoad quid, uel respectu aliquorum, qui aliud collegij fecerint, seu ad aliud se transtulerint, bona & iura collegij, aut collegio relicta apud eos remanent, collegij nomen, & locum cōseruant, & non apud eos, qui de collegio illo esse desinunt, ut est doctrina communis.

probat Bar.in l. si. col. pen. in uerf. qro,
 de colleg. illi. q. et sequit Abb. in d. c. re
 monachar del foccorfo defierunt esse
 monasterio Ihesuataru, & quoad eas monaste
 Ihesuatarum de fuisse vñ, ac bona relicta à Hie
 monastore debetur monialib. Ihesuatis, ut
 & ut pauperib. erogentur, ergo monaste
 monialib. debetur, quæ sub nomine Ihe
 remanserunt, non aut ijs, q̄ exiuerunt, &
 monachæ alterius loci sub alio nomine
 Tercio ubi cūq; unus, uel plures mo
 & totaliter se ad aliam diuersam reli
 & eis fuerit aliquid ante transla
 illud primo monasterio, & non se
 acquiratur: secus si post translationē fuisset
 & acquiritur, ut uoluit Specul. in tit. de statu
 in uerf. 42. & Calda. in conf. 13. sub tit. de
 cunc prefecte dñ facta translatio, qñ tran
 slationē, uel quasi secundi monasterij fue
 & translatio autoritate Pape, uel alte
 potestatis habentis facta fuit, ut per
 Sed monachæ del foccorfo cū auctori
 de monasterio Ihesuataru ad monaste
 foccorfo pfecte se transulerūt, ergo relictu
 & monialib. Ihesuatis debet ad mona
 moniales Ihesuatarum spectare, & non ad
 foccorfo. Quarto si quis psona ē aucto
 rioris de uno monasterio ad aliud, seu
 collegio ad aliud transferantur, tñ idem pri
 qd erat, remanet, oēq; ius primi colle
 psonas in primo existentes relidet, ut est
 in si. & in l. pponatur, ubi hñ ff. de
 dñc. Innocen. in c. ga pp. in uerf. prius de
 refert, & sequit Paul. Cast. in d. l. licet in si.
 de uniuersitate priuati sint iure uniuers
 aliquid, uel unus tñ nō priuati remanserint,
 illud, seu illos nō priuatos ius collegij rema
 & in collo nostro, in quo monachæ aliqua
 fuerunt translata monasteriū, omne ius
 monasterij Ihesuataru apud eas remansisse di
 in primo remanserūt. Quinto facit id, q̄
 in c. cum ex in iuncto de noui op.
 si oēs de uniuersitate defecerit casu, uel
 ius uniuersitatis nō dñ in habitu desinere, ne
 sed in actu, q̄ sperant alij substitui, ad
 ius uniuersitatis, seu monasterij de ha
 & apud substitutos oē ius collegij re
 & ceteris: secus si collegium auctoritate supe
 & delictū uniuersitatis destrueret, ut in l. si
 ciuitati ff. quibus mod. usus fr. amittit. &
 in d. l. licet in si. Ergo in casu nostro cū
 monialium Ihesuataru non fuerit au
 superioris pp. earū delictū destructū, sed
 & translatio de aliquib. monialib. ad aliud
 monasterium, sequit hinc, q̄ quoad translata ius
 monasterij Ihesuatarum dñ amissum, illudq;
 apud nō translata, q̄ in primo, & sub noīe
 remanserunt: & pñter ad eas spectabit
 & inde cōmissi relicti monasterio, & monia
 & Considerandū ēt est ultra prædicta,
 quo in casu nostro debet attendi tps, quo
 & cōmissi conditionalis cedit, ut dictū est,
 del foccorfo nullo modo ad dictū fideic.
 & illius partē admitti possunt: nullo n. pa
 moniales Ihesuata dici possunt: q̄ quali
 & consideranda, ut adit tpe, quo uenit, & cef
 & q̄ a qualitas uerbo adiecta debet intelligi
 uerbi l. in delictis § si extraneus, & ibi Alex.
 & no. ca. uaga. Sed eueniente casu, q̄ nepotes
 & testatoris haredes instituti decederent si

ne filijs masculis legit. & naturalibus, & ultimo sic
 decedente, testator uoluit debere fieri quatuor par
 tes de residuo bonorū, & unā consignari monaste
 rio, & monialib. Ihesuatis, ut in testō, ergo hæc qua
 litas Ihesuatarū eo tpe debuit adesse, quo casus ille
 euenit, & quo dictæ quatuor partes fieri debue
 runt. Sed tūc monachæ del foccorfo non reperiunt
 esse moniales Ihesuata, neq; in illis qualitas a testa
 tore expressa reperit, igit ad dictū fideic. admitti
 non debet. Quod aut dictæ moniales del foccorfo
 nō fuerint dicto tpe repertæ esse de monialib. Ihe
 suatis, neq; illa qualitas Ihesuatarum in eis reperia
 tur, apertè demonstratur: nam aut monachæ del foc
 corfo, uel aliqua earum, q̄ uolunt admitti, sunt ille,
 q̄ in monasterio Ihesuatarum pfectionē fecerunt,
 & istæ nō dñr amplius moniales Ihesuata. q̄ a p trā
 slationē pfecte, & auctoritate superioris factā peni
 tus moniales Ihesuata esse defierunt, tñ nam tran
 slationis natura talis est, ut in c. recolētes de statu mo
 na. optimus tex. in c. si quis translatus. 21. q. 1. c. mona
 chus 20. q. 4. c. cū singula de pben. in 6. Calda. in cōsi.
 13. in tit. de stat. regul. Feder. de Senis in conf. 5. in 1.
 & 4. articulo. Aut uerō istæ oēs monachæ del foc
 corfo, uel earū aliq̄ nunq̄ in monasterio Ihesuatarū
 pfectionē fecerunt, sed in illo del foccorfo; ergo
 fieri nō potest, ut tales Ihesuata dici possint, sed sim
 pliciter sunt, & nominari debet del foccorfo, tñ nam
 per pfectionem quis dñ, & censetur esse mona
 chus, & monacha illius loci, in quo pfectionem
 fecit, nisi de illo ad aliud fuerit facta translatio, ut p
 plura iura uoluit Cald. in conf. 23. & 25. in tit. de sta
 tu regul. ac pbatū ēt in iurib. supra proximè alle
 gatis. Ultimo considero, q̄ expressa mens testato
 ris fuit, ut bona solū spectet ad monasteriū monia
 lium Ihesuatarū, donec extant, & non ad aliud mo
 nasterium, illoq; deficiente, aut aliter extincto iuxta
 d. l. si usus fructus ciuitati cum simi. tunc testator nō
 ad monasterium, nec ad moniales del foccorfo uo
 luit dicta bona puenire, sed ad hospitale misericor
 diæ de Luca: & mens, ac uoluntas testatoris est an
 te oīa attendēda, ut in l. fideicōmissa. §. itē si quis l.
 non aliter ff. de lega. 3. & l. in conditionib. primum
 ff. de cond. & demon. cum alijs: At in casu nostro
 monasterium Ihesuatarum non defecit, neq; extin
 ctum fuit sed adhuc durat, item in casu, quo defice
 ret, ad alium locum pium, q̄ ad monasterium del
 foccorfo bona ex mente testatoris essent peruentu
 ra, ergo nullo modo dictum monasterium del foc
 corfo, uel eius moniales possunt ad huiusmodi bo
 na, uel illorum partem admitti. Quæ conclusio pos
 set ex plurib. confirmari, q̄ in alia simili q̄stione la
 tissimè ponit Feder. de Senis in conf. 5. in 1. & 4. arti
 culo, qui inspicit potest. Non obstat p parte tria
 allegata, quia licet ex p̄dictis posset rñso colligi, tñ
 specialius singulis rñdēdo, dico primum, & fm nō
 obstat, tñ qm pcedunt primo in legatis, & fideicō
 missis puris, seu in diem certum, secundo locum
 habent in p̄ctib. in quibus initium inspicitur, & nō
 tps, quo conditio fuit adimpleta, & sic non tps, quo
 dies uenit, & cecidit, sed quo fit p̄ctus, aut stipulatio,
 ut est tex. in d. l. fin. de stipul. seruo. & in l. si filius ff. de
 uerb. oblig. secus aut est in legatis, & fideicōmissis
 conditionalibus, uel in diem incertum, ut dixi su
 pra, q̄ differentiam ponit ad literā tex. in l. q̄ legata
 ff. de regu. iuris. nota. p glo. in l. si uxor C. de condit.
 infer. & est tex. in l. si legati cum glo. ff. de pigno. &
 nota in l. 2. §. id quoq; ff. qñ dies lega. ced. cum pluri
 bus alijs, q̄ possent allegari. Non ad uersatur ter
 tium fundm factum super ijs, quæ posuit Feder. in
 conf. 26. & in conf. 20. q̄ primo rñdetur, adducta p
 cum

eum procedere in hereditate, uel in heredis institutione, in qua sunt tria tpa consideranda, & maxime delationis, & additionis hereditatis, ut in iurib. praelegatis, vcz in d. §. in extraneis heredib. cū simil. Secus est in legatis & fideicommissis. Bar. in d. l. non oportet cū gl. iunctis alijs supra deductis. Secundo rñdeo, q̄ Inno. quē sequit Abb. in c. in pñtia col. 17. in uerf. sed in istis oritur dubiū ibi sed in pñtia faciunt & c. extra de probat. uoluit pñtia eius, qd̄ sen sit Feder. nam dicit, q̄ oīa iura ingredientis monasterium in continenti applicantur monasterio, in quo fuit pñtia. adeo q̄ si moriatur monachus ante additionē, hereditatis potest monasteriū hereditatem adire, q̄ oīa iura monachi, & si c. eius ēt adēdū p̄ ingressum fuerint ipso iure monasterio acqui sita, ut latē declarauit in d. c. pñtia. ¶ Non obstat quartū de doctrina Bald. in d. l. licet in fi. q̄ ipse loquitur, qn̄ auctoritate superioris primū monasteriū fuisse oīno extinctū, & in aliud totaliter translatum: itaq; loquit de translatione loci ad aliū locum. iuxta not. p̄ glo. in c. & tps 16. q. 1. nos uerō loquimur de translatione quaridam psonarū de uno monasterio ad aliud remanente primo unā cum iurib. suis, non autē de totali translatione loci ad aliū locum quo casu qn̄ sit solum translatio psonarū, uel aliquarū, tunc bona, & iura primi loci, seu monasterij sibi remanent, ueluti supra dictū, & conclusum fuit: Præterea in casu nostro monasterium Ihesuatarum non fuit diuolutū, neq; extinctū, neq; translatum totaliter, ergo & c. ¶ Non obstat quintū fundamentum de doctrina Bal. in l. 1. & fin. C. p̄ socio, q̄ ipse loquitur, qn̄ societas, uel uniuersitas totaliter extincta, & finita esset: quo casu qualiter, iura, & bona societatis, uel uniuersitatis sint distribuenda, Bal. sibi tractat, & melius per eum, Bar. & alios in d. l. licet in fi. & p̄ Abba. in d. c. recolentes: Nos autē in hoc casu non sumus, ut sape dictum est. ¶ Non repugnat ēt id, qd̄ uoluerunt Vincen. & Ioā. Andr. in d. c. recolentes, q̄ primo ponunt casum, & dubiū, qualiter bona, & iura monasterij distribuuntur quo ad usum inter illos, qui sunt de eodem monasterio, & in eo existunt, uoluntq; ibi, q̄ tñ de nouo ingressi habere debeant, quantum antiqui, & hic nō est casus noster. Secundo t̄ ex primo dicto Vincen. & Ioan. Andr. inferrebāt, q̄ dissoluto collegio, uel monasterio bona erant æqualiter diuidenda inter illos, qui de collegio erāt c. in nullo 18. q. 2. sed aliquibus de monasterio, uel collegio exeuntib. possunt ipsi repetere ea, quæ secum portauerunt, ut in c. qd̄ a te de cleri. coniug. cum ibi notat. Quoad hoc ultimum rñdeo, & dico illud optimē facere ad fauorē monialium Ihesuatarū, & 5 monachas del foccorfo, q̄ ipsi exeuntibus ē monasterio Ihesuatarū, solum ea bona, q̄ secum portauerunt, possunt repetere, & consequi, non autē alia bona, nec alia iura, ut p̄ Vincen. & Ioan. Andr. ibi. Vnde cū dicta monachas del foccorfo tpe sui exitus, & diuisionis secum portauerint, & habuerint nō modo tantundē, sed plus ēt, q̄ Ihesuatis remanserit, ergo nihil ultra habere, nec petere possunt. Præterea, ut dicit Abb. in dicto, c. recolentes, id, qd̄ uoluerūt Vincen. & Ioan. Andr. ibi, non est uerū simpliciter, ut declarat ipse Abba. ex mente Bar. in d. l. si ff. de colleg. illicitis, ex quorū uerbis, ueluti supra t̄ plenius dixi, potest ad fauorē monialium Ihesuatarum 5 sorores del foccorfo inferri. Et ex prædictis oībus intrepide arbitror esse concludendum ad fauorem monialium Ihesuatarū, ut ijs tñ illa quarta pars bonorū integra debeatur, non autē monialibus del foccorfo, quæ ad nullam partem de iure admitti possunt. Laus Deo.

S V M M A R I V M.

- 1 Filij possiti in cōditione nō censentur ex dispositione testatoris uari, sed solum ius intestate successionis illis reseruat.
- 2 Maxime ad exclusionē p̄prie successionis testatoris.
- 3 Positi in cōditione, qn̄ ex iudicio testatoris p̄sumpti uocati censentur: Et an referat, si in descendente testatoris, an in collateralibus, & extraneis num. 19.
- 4 Personæ q̄ substitutum excludant ex p̄sumpta mētē testatoris.
- 5 Substitutio pupillaris tacita qn̄q; ex cōcessuris matrē testatoris.
- 6 Filij possiti in cōditione ēt ex cōcessuris p̄prie successionis in dispositione positi non censentur, quando proprietas uis successioni substituta p̄ferrentur.
- 7 Fideicommissum uniuersale cōditionale ex p̄sumpta mētē testatoris, si fideicommissarius, eiusq; filij essent de liberis, et descendib. testatoris: Secus in extraneis, et collateralibus. et m. 16. ubi idem esse in extraneis, & collateralibus demonstratur.
- 8 In dispositione facta inter collaterales pater, & filij solum, aut successus admittuntur, & quando hoc procedat, an, q̄.
- 9 Filios in cōditione positos dici ex testamento uocatos, uel forte est opinio magis communis.
- 10 Filius positus in cōditione dicitur institutus hoc modo, si filius meus me uiuō moriatur, nepotem ex eo instituo.
- 11 L. Lucius la. ff. de hered. insti. intelligit de exclusionē substituti non modo uulgariter, sed et p̄ fideicommissum contra soci.
- 12 Filij, seu liberi possiti in cōditione ex quib. cōcessuris ex testamento, et dispositione testatoris uocati cessant usq; ad m. 19.
- 13 Cōcessuris plures simul concurrentes uni tantū p̄prie succedunt.
- 14 Ex plurib. sibi inuicē aduersantib. portio minus potest uel.
- 15 Præ dilectio aliquo in certa portione, eius quoq; filij quocunque nominati in eadem portione prædilecti censentur.
- 16 Fideicommissum cōditionale non transmittitur, quando fideicommissarius grauatus prædecessit, nisi contraria menti testatoris ex cōcessuris colligeretur, & quæ sint hæc cōcessura.
- 17 Testatorem aliquid uelle ex mente ipsius & expresse testata constare potest.
- 18 Mens testatoris in ultimis uoluntatib. et uerbis illius præstat.
- 19 Filij fratris cum patre suo uocati quando simul, & quilibet cessus admittantur.
- 20 Præscriptio cum scientia, quæ malam fidem inducit, nullius in spatio procedit.
- 21 Statutum inducens præscriptionē quomodo sit intelligendum.

E P I T O M E.

Filios positos in cōditione, etiam si non sint de descendentibus, & liberis testatoris, multis de quib. in consilio habetur, cōcurrentibus censi de exclusionem substitutorum uocatos, demerentur.

Fideicommissum uniuersale cōditionale ad filios fideicommissarij positos in cōditione ex multis cōcurrentibus in casu huius cōsilij transmitti ostenditur, quamuis dicti filij essent collaterales, & extranei testatori.

Ius petendi fideicommissum non excluditur p̄prie inscriptione iuris communis, aut statuti, quando dicitur a præferentibus, ius istud comperere.

C O N S I L I V M C I I I.

In hac lucensi causa difficultates maxime sunt examinanda, q̄ & de apicib. iuribus sunt, & uarijs in locis a doctorib. uocatis fuerunt, ut habetur p̄ Alex. in cons. 185. lib. 2. ubi cum aius circa fi. ff. de cond. & demon. & in hanc redēs mei. §. cum ita in 4. col. in glo. ff. ad Treb. & Curt. antiquū in cons. 75. Et t̄ filij Christofori in cōditione positi ad exclusionē filiorū nō censentur ex dispositione testatoris uocati, sed illi solum ab intestato succedendi reseruatū dicat, in primo est decisio gl. uulgaris in l. Lucius. la. 2. ff. de hered. inst. q̄ totus fere mundus sequit, ut p̄ Alex. in d. fi. 185. & in cons. 199. in 2. uol. in cons. 13. in 2. uol. de Imol. & Paul. de Caltr. in l. filiusfamilias. §. si quis de legat. 1. Roma. in l. ex facto. §. ex facto.